

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต UN Sustainable Development Goals: 17 aspects for future world

สยาม อรุณศรีมรคต^{1,2,*} และยงยุทธ วัชรคุลย์²

¹คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

²เครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสภา ในพระราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทคัดย่อ

สหประชาชาติกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาสังคมโลกจากทศวรรษที่ผ่านมา 8 ประเด็น และได้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ.2558 และมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับสังคมโลกที่จะนำไปใช้ทศวรรษหน้า 17 ประเด็น คือ 1) การขจัดความยากจนทุกรูปแบบ 2) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหารและเกษตรกรรมที่ยั่งยืน 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การบรรลุความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง 6) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี 7) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด 8) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ 11) การตั้งถิ่นฐานและชุมชนอย่างยั่งยืน 12) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 13) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน 15) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและรักษาระบบนิเวศ 16) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง 17) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น United Nation จะต้องกำหนดเกณฑ์และเป้าหมายของดัชนีการพัฒนายั่งยืนเพื่อประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาที่ยั่งยืน, SDGs, MDGs

Abstract

United Nation has set the previous target of Development Goals from 2000-2015 AD and call it Millennium Development Goals which has 8 targets. After 2015 UN has launched a new Sustainable Development Goals of 17 specified targets as follows: 1) No poverty in all its forms everywhere. 2) End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture. 3) Good health and well-being. 4) Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. 5) Gender equality 6) Clean water and sanitation for all. 7) Affordable and clean energy. 8) Decent works and economic growth. 9) Industry, innovation and infrastructure. 10) Reduced inequalities. 11) Sustainable cities and communities. 12) Sustainable consumption and production. 13) Urgent action to combat climate change and its impacts. 14) Conserving and sustainable utilization of coastal and marine resources. 15) Sustainable management of forests, combat desertification. 16) Peace, justice and strong institutions. 17) Partnerships for the goals. In charge organization such as United Nation shall support and set up possible indicators for countries member implementation.

Keywords: sustainable development, SDGs, MDGs

Article history: Received 8 February 2016, Accepted 26 July 2016

* Corresponding author; e-mail: sayamaroonsrimorakot@gmail.com

1. เนื้อหา

การพัฒนาการของโลกมาเมื่อในอดีตตั้งแต่สมัยยุคเกษตรกรรม ซึ่งใช้เวลาหลายร้อยปีขณะนั้นเป้าหมายมีเพียงการผลิตผลเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในการบริโภคของประชากรโลกในช่วง 300-500 ปี และประมาณหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมามีโลกเราได้เข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อการผลิตสินค้าและบริการให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ยุคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ได้เพียง 60 ปีก็เปลี่ยนมาเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการพัฒนาของระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตทำให้ข้อมูลข่าวสารในโลกนี้มีมากมายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ยุคข้อมูลข่าวสารนี้สามารถอยู่ได้เพียง 15-20 ปีโลกเราก็เปลี่ยนยุคเป็นยุคแห่งการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกเราใช้ระยะเวลาสั้นลงอย่างมาก อนาคตการเปลี่ยนยุคอาจใช้เวลาไม่ถึง 5 ปี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย จึงเกิดแนวคิดของการพัฒนาซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมามีตามสหประชาชาติตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 (The Millennium Development Goals หรือ MDGs) เป้าหมายในการพัฒนาในขณะนั้นมีแนวคิดเพียง 8 ด้าน [1] เช่น การขจัดความยากจน ความหิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ ความเท่าเทียมกันทางด้านเพศ การเข้าถึงน้ำที่สะอาดและสุขาภิบาลที่ดี การลดการตายแรกเกิด การส่งเสริมสุขภาพของแม่ การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น และแนวทางดังกล่าวได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ.2015 [2] องค์การสหประชาชาติจึงได้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาโลกใบนี้หลังปี ค.ศ.2015 (Post-2015 Development Agenda) โดยมีข้อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาโลกใบนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ.2015 และให้เรียกว่า Sustainable Development Goals หรือ SDGs [3] โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

2. วัตถุประสงค์ของบทความ

เพื่อการเผยแพร่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติให้ทุกคนได้รับทราบและนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศไทย ตั้งแต่ในระดับกิจกรรม โครงการ และระดับนโยบายประเทศ

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน (No poverty: End poverty in all its forms everywhere) จากประชากรโลกมากกว่า 7000 ล้านคนพบว่ามากกว่า 800 ล้านคนยังคงมีชีวิตอยู่ด้วยความยากแค้น โดยมีรายได้น้อยกว่า 1.25 เหรียญสหรัฐต่อวันหรือน้อยกว่า 40 บาทต่อวัน หลายคนยังขาดอาหารที่พอเพียง น้ำดื่มที่สะอาด สุขอนามัยที่ดี แม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะมีการพัฒนาเศรษฐกิจและเจริญเติบโตไป

ได้อย่างรวดเร็ว เช่น จีนและอินเดีย ได้ช่วยให้หลายล้านคนพ้นจากความยากจนแต่เป็นการเจริญเติบโตที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยผู้หญิงมีแนวโน้มจะมีความยากจนมากกว่าผู้ชาย อันเนื่องมาจากผู้หญิงไม่ได้รับค่าจ้าง ไม่ได้รับการศึกษา และมีทรัพย์สินไม่เท่าเทียมกับผู้ชาย เป้าหมายในข้อที่หนึ่งจึงเน้นการขจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้หมดสิ้นไปภายในปี ค.ศ.2030 หรือ พ.ศ.2573

เป้าหมายที่ 2 การขจัดความหิวโหย (Zero hunger: End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้ทำให้ประชากรที่ขาดแคลนอาหารลดลงเกือบครึ่งหนึ่งที่เคยเป็นอยู่ในอดีต ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศที่เคยเผชิญปัญหาความอดอยากและความหิวโหย ปัจจุบันสามารถจัดอาหารและโภชนาการให้แก่ผู้ด้อยโอกาส โดยประเทศในเอเชียกลาง เอเชียตะวันออก ลาตินอเมริกา และประเทศในกลุ่มแคริบเบียน มีความก้าวหน้าอย่างมากในการจัดสรรอาหารและโภชนาการให้เพียงพอกับประชากร โดยมีความมุ่งมั่นในการขจัดความหิวโหยและความอดอยากทุกรูปแบบให้หมดไปภายในปี ค.ศ.2030 หรือ พ.ศ.2573 เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงอาหารที่มีโภชนาการที่เหมาะสมและเพียงพอตลอดทั้งปี เป้าหมายยังเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืนและปลอดภัย การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และกำลังการผลิตของเกษตรกรขนาดเล็ก

เป้าหมายที่ 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good health and well-being: Ensure healthy lives and promote well-being for all) จากการพัฒนาที่ผ่านมา 15 ปีได้มีความพยายามในการลดการเสียชีวิตของเด็กแรกเกิด การพัฒนาการบริการทางการแพทย์แก่สุขภาพของมารดา และลดการติดเชื้อเอชไอวีและโรคอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยปี พ.ศ.2533 เป็นต้นมาอัตราการเสียชีวิตของเด็กทั่วโลกลดลงกว่าร้อยละ 50 และการเสียชีวิตของมารดาลดลงร้อยละ 45 ในระหว่างปี พ.ศ.2543 ถึง พ.ศ.2556 ภาวะการติดเชื้อเอชไอวีลดลงร้อยละ 30 และมากกว่า 6.2 ล้านคนปลอดภัยจากโรคมะเร็ง การเสียชีวิตที่ผ่านมามีสามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการป้องกันและการรักษา การศึกษา การรณรงค์ การฉีดวัคซีนป้องกัน การดูแลสุขภาพทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความมุ่งมั่นที่จะหยุดการติดเชื้อเอชไอวี วัณโรค มาเลเรีย และโรคติดต่อชนิดอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ.2573 และกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และจัด

ให้มีการเข้าถึงวัคซีนและยาที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยสำหรับทุกคน การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวัคซีนก็เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการเข้าถึงยารักษาโรคในราคาที่สามารถซื้อหาได้

เป้าหมายที่ 4 การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality education: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมามีความก้าวหน้าในการจัดบริการการศึกษาในระดับประถมศึกษาถ้วนหน้าเป็นอย่างมาก อัตราการได้รับการศึกษารวมของประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นร้อยละ 91 ในปี พ.ศ.2558 และจำนวนเด็กทั่วโลกที่ไม่ได้รับการศึกษาลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้อัตราผู้ที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ยังเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เด็กหญิงได้เข้าเรียนหนังสือมากขึ้นกว่าเดิม การจะให้การศึกษามีคุณภาพและทั่วถึงสำหรับทุกคนนั้นได้ต่อกำกับความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในโลกที่สำคัญที่สุดและอยู่เหนือบทพิสูจน์ใด ๆ การศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายนี้สร้างความมั่นใจว่าเด็กหญิงและเด็กชายทุกคนจะสำเร็จการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายในปี พ.ศ.2573 นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสมและอย่างเท่าเทียมกัน

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender equality: Achieve gender equality and empower all women and girls) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2573 สหประชาชาติและประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันระหว่างเพศเป็นหลักในการทำงาน และการดำเนินการดังกล่าวได้บรรลุความเท่าเทียมกันทางเพศในการให้การศึกษาระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง และปัจจุบันผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้านและได้รับค่าแรงที่ไม่ใช่จากการทำการเกษตรถึงร้อยละ 41 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ.2533 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 35 เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน มีจุดมุ่งหมายในการต่อยอดความสำเร็จนี้เพื่อให้แน่ใจว่าการยุติการเลือกปฏิบัติต่อเด็กหญิงและผู้หญิงในทุกที่อย่างถาวร ถึงแม้ในบางภูมิภาคยังมีความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการจ้างงานที่ให้ค่าตอบแทน และยังมีช่องว่างของค่าแรงระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน และประเด็นที่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหาค่าไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศคือ ความรุนแรงทางเพศ การฉวยประโยชน์ทางเพศ งานบ้าน งานดูแลสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนแต่อย่างใดหรือไม่ได้รับการปกป้องดูแลทางกฎหมายแรงงาน

เป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและการมีสุขอนามัยที่ดี (Clean water and sanitation: Ensure access to water and sanitation for all) ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำอาจ

ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วโลกมากกว่าร้อยละ 40 แต่สิ่งที่น่าตกใจคือ นักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำจะมีความรุนแรงมากขึ้น พร้อมกันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น ถึงแม้ประชากรโลกจำนวน 2100 ล้านคนจะสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดและการมีสุขอนามัยที่ดีตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 แต่แหล่งน้ำดื่มที่ปลอดภัยนับวันจะมีน้อยลงยังคงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในทุกทวีป การที่มีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัยในปี พ.ศ.2573 จำเป็นต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย การส่งเสริมสุขอนามัยในทุกระดับประชาชน สิ่งจำเป็นในการป้องกันและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ความสมบูรณ์ของป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำและแม่น้ำ เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ

เป้าหมายที่ 7 การมีพลังงานที่สะอาดและราคาถูกลง (Affordable and clean energy: Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all) ในระหว่างปี พ.ศ.2533 ถึง พ.ศ.2553 มีจำนวนประชากรที่มีไฟฟ้าใช้เพิ่มขึ้นอีก 1700 ล้านคน แต่ด้วยจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความต้องการพลังงานที่ราคาถูกลงก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เศรษฐกิจโลกที่พึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล และการเพิ่มขึ้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงต่อสภาพภูมิอากาศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลถึงทุกประเทศในทุกทวีปทั่วโลกเป้าหมายที่จะเข้าถึงไฟฟ้าในราคาที่เหมาะสมในทุกที่ภายในปี พ.ศ.2573 หมายถึงการลงทุนในแหล่งพลังงานที่สะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลมและความร้อน การนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรมสามารถลดการใช้ไฟฟ้าทั่วโลกได้ถึงร้อยละ 14 ซึ่งหมายถึงการลดการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดกลางถึง 1300 โรงงาน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent work and economic growth: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all) ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาจำนวนผู้ใช้แรงงานที่ยากจนมีจำนวนลดลงอย่างมาก ถึงแม้โลกจะเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ.2551-2552 ที่ก่อให้เกิดผลกระทบระยะเวลายาวนานในประเทศที่กำลังพัฒนา ประชากรชนชั้นกลางได้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเกือบสามเท่าของทศวรรษที่ผ่านมา เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงยั่งยืนอันเป็นผลมาจากการผลิตที่ดีขึ้นด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี การสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมการประกอบการทางธุรกิจและการสร้างงานเป็น

ประเด็นสำคัญ เช่นเดียวกับการมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการหยุดการใช้แรงงานกดขี่ การใช้แรงงานบังคับ การใช้แรงงานทาส การค้ามนุษย์ ภายในปี พ.ศ.2573 เป้าหมายคือ การจ้างงานที่เต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพโดยเป็นการทำงานที่มีคุณค่าสำหรับผู้หญิงและผู้ชายทุกคน

เป้าหมายที่ 9 การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, innovation and infrastructure: Built resilient infrastructure, promote sustainable industrialization and foster innovation) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เช่น การจ้างงานใหม่ ๆ การส่งเสริมการใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน และการลงทุนในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานให้แข็งแกร่งและส่งเสริมนวัตกรรมเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาซึ่งการบูรณาการการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และยังส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในเป้าหมายอื่น ๆ อีกด้วย

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduce inequalities: Reduce inequality within and among countries) เป็นที่ทราบกันดีว่าความเหลื่อมล้ำของรายได้ของประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนร้อยละ 10 ของคนที่ร่ำรวยที่สุดมีรายได้มากถึงร้อยละ 40 ของรายได้รวมทั่วโลก ขณะที่ผู้ที่ยากจนที่สุดร้อยละ 10 มีรายได้เพียงร้อยละ 2-7 ของรายได้รวมทั่วโลก ในประเทศกำลังพัฒนาความเหลื่อมล้ำของรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ตามการเจริญเติบโตของประชากร ความเหลื่อมล้ำของรายได้เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องการหาทางออกร่วมกัน โดยการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบตลาดการเงินและสถาบันการเงิน การส่งเสริมความช่วยเหลือการพัฒนา การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่ยังต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

เป้าหมายที่ 11 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน (Sustainable cities and communities: Make cities inclusive, safe, resilient and sustainable) การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง อันจะนำไปสู่การขยายตัวของเมืองขนาดใหญ่ ในปี พ.ศ.2553 มีเมืองขนาดใหญ่จำนวน 10 แห่งที่มีพลเมืองมากกว่า 10 ล้านคน แต่ในปี พ.ศ.2557 มีเมืองขนาดใหญ่เกิดขึ้นเป็น 28 แห่งที่มีประชากรอาศัยอยู่ 453 ล้านคน รัฐบาลระดับชาติและท้องถิ่นกำลังจัดการกับการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่เหล่านั้นซึ่งมาพร้อมกับปัญหาความยากจน การกระจุกตัวของที่อยู่อาศัย การทำให้เมืองปลอดภัยและยั่งยืนหมายถึงการสร้างหลักประกัน

ในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย และราคาที่เหมาะสม รวมทั้งการยกระดับชุมชนแออัด การลงทุนเรื่องการขนส่งสาธารณะ การสร้างพื้นที่สีเขียวสาธารณะ การปรับปรุงการวางผังเมืองและการจัดการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

เป้าหมายที่ 12 มีการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Responsible consumption and production) การบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการเปลี่ยนวิถีในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือที่เรียกว่า รอยเท้าคาร์บอน (carbon footprint) และกิจกรรมที่ใช้น้ำมากที่สุด กิจกรรมภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีการใช้น้ำมากที่สุด โดยปัจจุบันสัดส่วนการใช้น้ำในการชลประทานเพื่อการเกษตรอยู่ที่ร้อยละ 70 ของปริมาณน้ำจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งหมด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษคือเป้าหมายสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์นี้ การส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและผู้บริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดปริมาณขยะเป็นสิ่งสำคัญที่ติดเกี่ยวกับการสนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาก้าวสู่แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ.2573

เป้าหมายที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate action: Take urgent action to combat climate change and its impacts) ทุกประเทศในโลกได้รับผลกระทบและความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และขณะนี้ระดับของก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศได้เพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 50 จากระดับในปี พ.ศ.2533 นอกจากนี้ภาวะโลกร้อนยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระยะยาวกับระบบภูมิอากาศซึ่งผลลัพธ์ที่ตามมาอาจไม่สามารถแก้ไขได้ถ้าหากไม่เริ่มดำเนินการตั้งแต่นี้ การเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และความสามารถในการปรับตัวของมนุษยชาติต่อภูมิอากาศ ประเทศที่เป็นเกาะและมีพื้นที่ติดทะเลอาจถูกน้ำท่วม การเตรียมพร้อมต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้ และการบูรณาการมาตรการต่าง ๆ ในนโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ ด้วยเจตจำนงทางการเมืองและการพัฒนาเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้ยังคงเป็นไปได้ที่จะจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก ได้ถึงสององศาเซลเซียสที่สูงกว่าระดับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม สิ่งนี้จำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วน

เป้าหมายที่ 14 การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน (Life below water: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources) มีประชากรมากกว่า 3000 ล้านคนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลและในทะเล และพึ่งพาอาศัยความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่งทะเล แต่ในปัจจุบันร้อยละ 30 ของปลาทะเลของโลกได้ถูกใช้เกินกำลังการเสริมสร้างของสิ่งมีชีวิตต่ำกว่าระดับจำนวนที่ปลาทะเลจะสามารถแพร่พันธุ์ได้ทันตามความต้องการของประชากร เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้สร้างกรอบการทำงานเพื่อจัดการและปกป้องระบบนิเวศทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนจากภาวะมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์บนบก

เป้าหมายที่ 15 การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on land: Sustainable manage forests, combat desertification, halt and reverse land degradation, halt biodiversity loss) เป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศ การจัดการป่าไม้และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งที่ผ่านมาจะพบความเสื่อมโทรมของที่ดินอย่างมากแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน พื้นที่ป่าไม้สูญเสียมากถึง 12 ล้านเฮกเตอร์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่ยากจนทั่วโลก นอกจากนั้นยังเกิดการสูญเสียที่ดินทำกิน 30-35 เท่า มากกว่าที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต ความแห้งแล้งและการขยายตัวของทะเลทรายก็ยิ่งเพิ่มขึ้นทุกปี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกภายในปี พ.ศ.2573 เช่น การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่กึ่งแห้งแล้งและภูเขา การส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าอย่างจริงจังก็จะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ พร้อมกันนั้นต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะลดความสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของมนุษยชาติ

เป้าหมายที่ 16 การสร้างสังคมสันติสุข การสร้างความยุติธรรมและสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม (Peace, justice and strong institutions: Promote just, peaceful and inclusive societies) สันติสุข ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน และการปกครองที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักนิติธรรมเป็นกลไกที่มีความสำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันโลกมีการแบ่งแยกมากขึ้น บางภูมิภาคมีความสงบ ความมั่นคงและความเจริญอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่บางภูมิภาคตกอยู่ในวงจรของความขัดแย้ง

และความรุนแรงที่ดูเหมือนจะไม่มีวันสิ้นสุด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้และควรจะต้องได้รับการแก้ไข เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งมั่นที่จะลดความรุนแรงทุกรูปแบบ และเป็นแนวทางร่วมกันระหว่างรัฐบาล และชุมชนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและความไม่มั่นคงได้อย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งทางกฎหมายหรือนิติรัฐ

เป้าหมายที่ 17 การมีส่วนร่วมของประชาชนในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the goals: Revitalize the global partnership for sustainable development) โลกในปัจจุบันคือยุคแห่งการสื่อสาร เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การกระจายความรู้อย่างมากมายในระบบอินเทอร์เน็ต การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร การเสริมสร้างนวัตกรรม การประสานงานด้านนโยบายจะช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาในการจัดการความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันการส่งเสริมการลงทุนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้มุ่งเน้นที่จะสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน โดยสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุถึงเป้าหมาย การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาได้เพิ่มการส่งออก

3. สรุปและอภิปราย

แนวทางการพัฒนาที่ผ่านมามีการพัฒนาจำกัด ความยากจน การมีอาหารที่ปลอดภัยและเพียงพอต่อความต้องการของประชากรโลก ปัจจุบันแนวคิดต่าง ๆ ได้เปลี่ยนไปทำให้มีแนวทางในการพัฒนาโลกในอนาคตใน 17 ประเด็นที่สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนดังนี้

3.1 รัฐบาลในฐานะที่เป็นหัวหน้าแห่งรัฐจะต้องดำเนินการส่งเสริมและกำหนดนโยบาย เพื่อการนำข้อกำหนดของการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านหน่วยงานกลาง เช่น UN และจากการประชุมอนุสัญญา ระหว่างประเทศและติดตามผลการดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด รวมทั้งกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดของการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละภูมิภาค แต่ละประเทศ และแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวอย่างเพียงพอด้วย โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การขจัดความยากจน การส่งเสริมหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การส่งเสริมการลดความเสี่ยงและบรรเทาภัยพิบัติ รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำ และการส่งเสริม

สิทธิมนุษยชนในเวทีระหว่างประเทศ การดำเนินการของประเทศไทย สิ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการคือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เมื่อ 24 ก.ค. 2556 โดยมีเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ยังมีการจัดการประชุม Asia-Pacific Ministerial Dialogue: From the Millennium Development Goals to the United Nations Development Agenda beyond 2015 ร่วมกับเอสแคป ช่วง 26-28 ส.ค. 2556 ที่กรุงเทพฯ โดยที่ประชุมได้รับรอง Bangkok Declaration of the Asia-Pacific region on the United Nations Development Agenda beyond 2015 [4]

3.2 ความมั่นใจในการพัฒนาที่ยั่งยืน วิกฤตเศรษฐกิจทำให้ประชาชนที่พ้นจากสภาวะยากจนแล้วต้องกลับไปเผชิญสถานะเดิม เนื่องจากไม่มีงานทำ ดังนั้นการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ผ่านการสร้างงาน โดยเฉพาะการสร้างงานที่มีคุณค่าจึงมีความสำคัญ รวมถึงการส่งเสริมการศึกษาที่เน้นคุณภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน [4]

3.3 ความยั่งยืนในเชิงสิ่งแวดล้อม โดยหัวใจหลักคือ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่จะต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่จะเหลือไปถึงคนรุ่นหลัง นอกจากนั้นยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ ความมั่นคงทางด้านน้ำ อาหาร และพลังงาน [4]

3.4 ความยืดหยุ่นและการปรับตัวเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลง โดยที่เป้าหมายด้านสุขภาพเป็น MDGs ที่ยังคงไม่บรรลุและสำคัญต่อศักยภาพของมนุษย์ในการตอบสนองต่อสิ่งท้าทายใหม่ ๆ ดังนั้น Post-2015 Development Agenda ควรมีประเด็นเรื่อง Universal Health Coverage ที่ไทยมีบทบาทนำและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประเทศอื่น [4]

3.5 ประเด็นด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงและบรรเทาภัยจากเหตุภัยพิบัติ เนื่องจากได้เกิดขึ้นถึงและรุนแรงขึ้น ทำให้การบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องชะงักหรือถดถอยลง ทั้งนี้ไทยสามารถก้าวผ่านวิกฤตมหาอุทกภัยและสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการน้ำกับประเทศต่าง ๆ [4]

3.6 การลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเข้าถึงของคนจากทุกภาคส่วนในสังคมสำคัญต่อนโยบายที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการลดความไม่เท่าเทียมกัน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่กลุ่มคนที่มีความเปราะบาง โดยเฉพาะเด็ก สตรี ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ซึ่งยังคงถูกละเลยอยู่มากและเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนและลดความไม่เสมอภาค [4]

3.7 การกำเนิดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อให้สังคมโลกอยู่ด้วยกันอย่างสันติ และเกิดความยั่งยืนของอารยธรรมของมนุษย์ให้ยาวนานที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องของการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษสำหรับอนุชนรุ่นหลัง

3.8 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 8 ประการในอดีตยังไม่เพียงพอเพราะการอยู่ร่วมกันยังมีความขัดแย้งของการแก่งแย่งทรัพยากรและการสร้างมลพิษ จึงต้องเพิ่มเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็น 17 ประการ และแนวทางในการดำเนินการอย่างไรให้ข้อกำหนดทั้ง 17 ประการที่กล่าวมาบรรลุเป้าหมายตามที่คาดไว้

3.9 ประเทศต่าง ๆ จะต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อการปลูกฝังเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึงการใช้เท่าที่จำเป็น ไม่จำเป็นต้องสะสมทรัพย์สินหรือทรัพย์สินสมบัติที่เกินความจำเป็นในการดำรงชีพ มิใช่การดำรงอยู่เพื่อก่อให้เกิดกำไรของผู้มีอำนาจและทุนมาก

3.10 การนำไปใช้ให้เกิดผลเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนา โดยมีการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล (good governance) และหลักนิติธรรม (rule of law) เป็นวิธีการนำไปสู่การพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน นอกจากนี้จะไม่สามารถบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนได้หากประเทศไม่มีความสงบสุขและสันติภาพ การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ [4]

มนุษย์ทุกคนจะต้องช่วยกันทำโลกใบนี้ให้ยั่งยืนโดยประเด็นใดเป็นเรื่องที่แต่ละคนหรือหน่วยงานเชี่ยวชาญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาโลกใบนี้ แต่เรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับใคร คนนั้นก็ควรดำเนินการให้เกิดความยั่งยืนตามแนวทางในการพัฒนานี้ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พยายามนำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในการบริหารมหาวิทยาลัย แต่สิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งประการสำคัญคือ มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เกิดผลกำไรซึ่งแตกต่างจากเป้าหมายของมหาวิทยาลัยในอดีตที่เป็นสถานที่บริการวิชาการในทุกระดับชั้น แต่อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยก็ต้องดำเนินการให้เกิดความยั่งยืนต่อมหาวิทยาลัยเองและสังคมโดยรวม ควรจะเน้นเรื่องที่เป็นความเชี่ยวชาญของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ในการสนองตอบด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นสหวิทยาการ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Jeffrey, D. S. (2016). **From millennium development goals to sustainable development goals**. Retrieved January 23, 2016 from [www.thelancet.com/journals/lancet/article/P.11801406736\(12\)60615-0/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/P.11801406736(12)60615-0/fulltext).
- [2] IIED (International Institute for Environment and Development). (2016). **The green climate fund accreditation process: Barrier or opportunity, sustainable development goals (SDGs) and post-2015 agenda**. Retrieved February 3, 2016, from www.iied.org.
- [3] David, G. (2013). **Policy: Sustainable development goals for people and planet**. Retrieved February 2, 2016, from www.iied.org.
- [4] กระทรวงการต่างประเทศ. (2557). **วาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ.2015 และการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกรอบสหประชาชาติ**. <http://mfa.go.th/main/th/issues/42458-%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A%95%E0%B8%B4.html>